

Fundusze ETF

Fundusze ETF w Polsce i na świecie – rodzaje, funkcje,
charakterystyka rynku, sposób konstrukcji i
uwzględniania dywidend.

Przygotował:

Zbigniew Grodziński (161441)

Grupa 7 FiR ZliF

Fundusze ETF są stosunkowo nowym instrumentem finansowym powstałym w celu zaspokojenia nowych potrzeb inwestorów, które stworzył dynamicznie rozwijający się rynek. Głównym celem osób, które powołały fundusze ETF było stworzenie instrumentów pozwalających przy niskich kosztach obsługi i zarządu na nabycie papierów wartościowych, które śledzą w sposób dokładny ruch indeksów giełdowych, surowcowych czy koszyk innych aktywów, którymi obraca się na giełdzie np.: akcji, obligacji. Niskie koszty zarządu uzyskano dzięki zastąpieniu całego sztabu analityków i osób zarządzających aktywnie funduszem poprzez komputer z odpowiednim oprogramowaniem, które poprzez odpowiednie algorytmy i wiersze zleceń inwestuje, czyli w sposób pasywny zarządza funduszem. ETF (z ang. Exchange Traded Fund) jest to fundusz, którego jednostki udziałowe możemy nabywać w wolnym obrocie na giełdzie podobnie jak inne papiery wartościowe. Dzięki temu jednostki udziałowe funduszy ETF charakteryzują się wysoką zdolnością do kreacji i umarzania jednostek. Patrząc jednak na drugą stronę medalu pod tytułem ETF zauważamy, że ETF to fundusz, czyli forma zbiorowego inwestowania w celu pozyskania określonej grupy aktywów np.: finansowych, dzięki właśnie wahaniom cen tych aktywów można uzyskać zysk lub stratę. Cechą szczególną funduszy ETF jest to, że nie ma znaczenia jakie aktywa będą wchodziły w skład portfela funduszu, ponieważ tu w przeciwieństwie do TFI (Tradycyjne Fundusze Inwestycyjne), ETF zarządzane są pasywnie przez co ich rola ogranicza się jedynie do odwzorowywania instrumentu lub indeksu (np.. WIG20), na którym są oparte. Dzięki takiej konstrukcji inwestorów, którzy kupują jednostki uczestnictwa w ETF nie interesują aktywa posiadane przez ten fundusz a jedynie wzrost instrumentu, na którym fundusz jest oparty.

Portfel funduszu ETF może zostać skonstruowany na 3 sposoby:

- Pierwszą możliwością jest zakupienie papierów wartościowych wszystkich spółek będących w indeksie w odpowiednich proporcjach. W ten sposób tworzy portfel papierów wartościowych spółek, a później dokonuje tylko niewielkich zmian w celu zachowania odpowiednich proporcji posiadanych akcji.
- Zakup instrumentów pochodnych bazujących na żądanym indeksie, lecz nie zawsze pozwalają na to krajowe przepisy prawne.
- Stworzenie portfela mieszanego, czyli połączenia posiadania akcji spółek oraz instrumentów pochodnych na odpowiedni indeks tych spółek. Celem takiego działania jest zbliżenie się do dokładnego odwzorowania notowań indeksu, lecz w najlepszy sposób i zarazem najbardziej ryzykowny można to osiągnąć za pomocą swap-ów.

W związku z nową koncepcją konstrukcji instrumentów jakimi są ETF-y pojawia się pytanie czy mogą one być zagrożeniem dla TFI. Według mnie tak, ponieważ posiadają one zdecydowanie niższe koszty prowizji około 0,5% rocznie (z powodu pasywnego zarządzania) w porównaniu do TFI gdzie koszty prowizji wynoszą 3-5% rocznie, co spowodowane jest aktywnym zarządzaniem a co za tym idzie większymi kosztami (np. utrzymanie sztabu analityków). Oprócz tego jednostki uczestnictwa w ETF wycenia rynek a nie zarząd jak ma to miejsce w TFI. Kolejne zalety dające przewagę ETF-ą nad TFI pozwolę sobie wymienić w postaci listy oraz dodam do tego tak zwaną „ciemną stronę mocy” czyli wady.

Niekwestionowane zalety ETF-ów to:

- ETF-y są tańsze w zarządzaniu niż tradycyjne fundusze inwestycyjne, ponieważ jak już zostało wspomniane są zarządzane w sposób pasywny, czyli nie potrzeba wykwalifikowanego sztabu analityków oraz częstych zmian posiadanych aktywów ponieważ fundusz podąża za indeksem-rynkiem, który obserwuje i naśladuje.
- Nie są gorsze od indeksu, ponieważ go naśladują.
- Są wyceniane przez rynek oraz z tego powodu znamy cenę ich kupna, nie kupujemy ich po sztywnej i sztucznej cenie narzuconej przez zarząd, lecz po cenie jaką kreuje rynek np. w przypadku ETF-ów na WIG20 wynosi ona 1/10 jego kursu, czyli obecnie około 179 zł plus dywidenda wypłacana przez spółki.
- Są silnie skorelowane z indeksem na jakim zostały oparte, dzięki temu nie musimy zamartwiać się czy nasze decyzje będą słuszne czy też nie, lecz skupiamy się na tym, aby obserwować indeks i to z niego czerpać informacje transakcyjne. Dzięki temu badanie i pozyskiwanie danych staje się proste a my jak inwestorzy możemy spodziewać się przyszłej i łatwej do obliczenia ceny naszego instrumentu.
- Można ich(ETF) użyć jako IKE lub IKZE w celu długotrwałego oszczędzania kapitału w celu zabezpieczenia własnej emerytury.

Oprócz zalet są również wady:

- Ryzyko spekulacyjne, ze względu na bazowanie np. na indeksie WIG20, ponieważ na ten indeks opiewa wiele instrumentów pochodnych. Największe ryzyko spadku występuje w okolicach tzw. „dnia trzech wiedźm” kiedy to dochodzi każdego 3 piątku danego miesiąca do wygasania kontraktów terminowych „futures” na opcje i indeksy. Należy jednak pamiętać, że przy inwestycjach długoterminowych ryzyko spekulacyjne maleje (jest wręcz marginalne), ale nadal może występować i nie należy o nim całkowicie zapominać.
- Prowizje maklerskie powodują, że nie opłacalnym jest zakup jednostek uczestnictwa poniżej około 1000 zł. Czyli w celu osiągnięcia rentowności wymagana jest minimalna kwota inwestycji.
- Ograniczona oferta na rynku spowodowana jest małym zainteresowaniem i nie wiedzą inwestorów o istnieniu ETF a co za tym idzie brakiem, możliwości zarabiania w czasie bessy.
- Wcześniej wspomniane prowizje maklerskie tak jak w innych instrumentach finansowych i tu one występuje, lecz są niewielką wadą z powodu traktowania ETF-ów jako inwestycji długoterminowych.

Obecnie pomimo tego, że ETF-y są stosunkowo młodym instrumentem powstałym w 1990 roku w Toronto a złoty okres rozwoju tych instrumentów przypadł na rok 2000, udało się wykształcić różne typy funduszy. Poniżej przedstawione zestawienie zostało skopiowane ze strony „Humanista na giełdzie”, ponieważ uznałem, że nic nowego nie będę w stanie dodać do opisu rodzajów funduszy ETF, zaś autor artykułu zawartego na tej stronie i wymienionego w źródłach zrobił to w sposób bardzo klarowny i zrozumiały. Możemy wyróżnić fundusze:

- Indeksowe- oparte o notowania indeksu.
- Akcyjne- śledzące określone koszyki akcji, wybierane według różnych kryteriów.
- Obligacyjne- oparte o notowania obligacji, szczególnie opłacalne w okresie słabej koniunktury na rynku akcji.
- Surowcowe- oparte na notowaniach cen surowców oraz na cenach akcji np. akcje kopalni złota.
- Walutowe- oparte na kursach walut, ETF o charakterze czysto spekulacyjnym.
- Lewarowe- reagujące kilkukrotnie silniej na wahania śledzonych aktywów, co daje możliwość zarabiania w szybszym tempie, ale i przy proporcjonalnie wyższym ryzyku.
- Odwrócone-reagujące wzrostem wartości aktywów w czasie spadków wartości instrumentów lub indeksów bazowych. Dobre w czasie bessy.

Inwestowanie w ETF-y jak widać jest na GPW proste i nie wymaga znacznej wiedzy z powodu swojej prostoty, jedyną rzeczą wymaganą, aby móc w nie inwestować to podobnie jak na rynku Catalyst posiadanie konta w domu maklerskim.

Obecnie na polskim rynku, czyli na GPW można zakupić tylko i wyłącznie 3 różne jednostki uczestnictwa w 3 ETF-ach, są one oparte o polski WIG20, niemiecki DAX oraz nowojorski S&P 500. W przypadku chęci zakupu jednostek udziałowych należy pamiętać, że ETF na WIG 20 kosztuje 1/10 wartości punktowej tego indeksu plus wartość dywidend, czyli obecnie 260.97zł przy wartości punktowej indeksu wynoszącej 2200.03pkt. (stan na 13.3.2017). Zaś jeśli chcemy zakupić ETF na S&P 500 lub DAX musimy wartość tych indeksów podzielić przez 100 i przewalutować z dolarów lub euro na złotówki co dodatkowo dokłada nam ryzyko kursu walutowego. A żeby zabezpieczyć się przed ryzykiem wahań kursów walut potrzebny jest portfel walutowy opiewający na niemal 100 tys zł, więc niewielu inwestorów może sobie na coś takiego pozwolić. Z tego powodu ETF-y na WIG20 oprócz tego, że najstabilniejsze i bezpieczne nie podlegają pod ryzyko walutowe, ponieważ są kwotowane tylko w PLN.

Jeśli jednak inwestorowi nie wystarczy Polski rynek ETF zawsze może za pomocą odpowiedniego biura maklerskiego, które działa na rynkach zagranicznych inwestować w ETF np. w Kanadzie lub Hongkongu. I po uwzględnieniu ryzyka kursu walutowego w miarę bezpiecznie lokować pieniądze długoterminowo. Ciekawostką i może w przyszłości nową szansą na inwestowanie będą ETF oparte o notowanie krypto waluty jaka jest BITCOIN, pomysł stworzenia takich ETF-ów wyszedł od braci Winklevoss, którzy oczekują na decyzje amerykańskiej KPW od 2013 roku, lecz przypuszczam, że tego rodzaju ETF-y miałyby charakter czysto spekulacyjny. Kolejną sprawą nie działającą na korzyść stworzenia funduszu ETF opartego o BITCOIN jest to, że według deklaracji wcześniej wymienionych braci posiadają oni aż 70% tejże krypto waluty co nie pozwala im postrzegać jako wiarygodnego i bezpiecznego instrumentu, z powodu ryzyka działania na niekorzyść nabywców jednostek udziałowych przez zarządcy takiego funduszu. Kolejną rzeczą, która blokuje powstanie ETF-ów na BITCOIN jest operowanie na nich przez zorganizowane grupy przestępcze, w celu „czyszczenia nielegalnego obrotu gospodarczego (przypadek ostatnich zamknięć giełd BITCOIN w Chinach).

Słowem podsumowania ETF na rynku światowym są mimo młodego wieku stosunkowo dojrzałym instrumentem finansowym zaś na polskim rynku nowym czy wręcz egzotycznym o czym świadczą bardzo niskie obroty (średnia dzienna wynosi około 50 tys zł). Należy jednak zwrócić uwagę, że mogą okazać się opłacalna alternatywa dla TFI oraz polskiego systemu emerytalnego jako alternatywa do inwestowania oszczędności na emeryturę.

Na sam koniec po podsumowaniu chciałbym dodać swoje przemyślenia, które mogą zostać uznane za strategię inwestowania, choć zastrzegam sobie prawo, że nie została ona przetestowana z powodu braku okazji i wiedzy z mojej strony w dogodnych okresach czasowych do inwestowania w fundusze ETF.

W mojej koncepcji inwestowania uważam, w trakcie tworzenia własnych aktywów finansowych do części bezpiecznej opartej o instrumenty rynku pieniężnego, rynku długu i aktywa oszczędnościowe takie jak lokaty terminowe czy oszczędnościowe rachunki bankowe warto dołączyć jednostki uczestnictwa w funduszu ETF, który podobnie jak wcześniej wymienione aktywa posiada niskie bariery wejścia pod względem wiedzy, wymaganych nakładów czasu do nadzorowaniu zgromadzonych środków pieniężnych w tych aktywach. Dzięki temu stworzymy bezpieczny i nie zajmujący wiele czasu portfel oszczędnościowy, dzięki czemu będziemy mogli poświęcać pozostały nam czas na interakcje z rodziną, właściwą pracę zarobkową, długoterminowe inwestowanie w wartość w celu pomnażania posiadanego majątku oraz spekulacyjne lokowanie pieniędzy w akcje i inne papiery wartościowe czy instrumenty finansowe.

Strategia ta mam nadzieję jest genialna w swej prostocie, albowiem polega na tym aby w momencie kryzysu kiedy indeksy osiągają swe minima (tu zalecam wspierać się analiza techniczną, której wiele osób jednak nie do z powodu sukcesów inwestowania w wartość przez Warena Buffeta), zakupić jednostki uczestnictwa w funduszu ETF i trzymać je kiedy zaczyna panować hossa na giełdzie, zbliża się szczyt cyklu dziesięcioletniego oraz wiele spółek, w które inwestujemy na rynku akcji staje się przewartościowanych uznajemy to za impuls do wyjścia. Z rynku i spieniężenia naszych jednostek udziałowych ETF, z godnie z zasada stara jak świat, czyli „Kupuj tanio, a drogo sprzedawaj”. Strategie bliżej opisze, kiedy dojdzie do odpowiedniego momentu, tzn. kryzysu takiego jak te z 2008 roku oraz z 2000, gdzie indeksy zaliczyły piękne minima a ja będę jako członek koła mógł opisać swój raczej mało nowatorski sposób, ale na polskim rynku nie spotykany.

Źródła:

- Dębski W., Rynek finansowy i jego mechanizmy, Warszawa 2012
- <http://www.etf.com.pl/>
- https://www.gpw.pl/etfy_instrumenty
- <http://humanista-na-gieldzie.blogspot.com/2015/06/inwestowanie-w-fundusze-indeksowe-etf.html>
- <http://www.sii.org.pl/8510/edukacja-i-analazy/akcjonariusz/fundusze-etf-w-pigulce.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ycTI8x3oqls>

